

החלטות ועדת האתיקה

1. בענין פניית היועץ המשפטי לממשלה בנוגע לכהונת חבר הכנסת יואל חסון כנשיא הקונגרס הציוני
2. החלטה עקרונית בנושא כהונת חברי הכנסת בתפקידים בהסתדרות הציונית העולמית מיום י"ז בתמוז התשס"ז – 3 ביולי 2007

1. החלטה בענין פניית היועץ המשפטי לממשלה בנוגע לכהונת חבר הכנסת יואל חסון כנשיא הקונגרס הציוני

א. הפנייה

ביום י"ג בתמוז תשס"ו (9 ביולי 2006) העביר היועץ המשפטי לממשלה אל היועצת המשפטית לכנסת, תלונה בנוגע למינויו של חה"כ יואל חסון לכהונת נשיא הקונגרס הציוני, זאת לאחר שקבע כי אין בכהונה זאת היבט פלילי. ביום ט"ו באייר תשס"ו (3 במאי 2007) העבירה היועצת המשפטית לכנסת את הפנייה האמורה לדיון בוועדת האתיקה, לאחר קבלת התייחסותו של חה"כ חסון.

יצוין כי פנייתו של היועץ המשפטי לממשלה באה בעקבות תלונה שהוגשה נגד חה"כ חסון ביום ו' בתמוז תשס"ו (2 ביולי 2006) על ידי מר אביעד ויסולי, יו"ר עמותת המטה למען ארץ ישראל.

במכתב התלונה שנשלח ליועץ המשפטי לממשלה נכתב כי ביום 20.6.2006 נבחר חה"כ חסון כנשיא הקונגרס הציוני ה-35 ואולם, סעיף 1א13 לחוק חסינות חברי הכנסת, זכויותיהם וחובותיהם, התשי"א-1951 (להלן: "חוק החסינות") קובע כי חבר הכנסת לא יכהן כנבחר בגוף ציבורי אף שלא בתמורה וכי המכהן כנבחר בגוף ציבורי, חברותו באותו גוף תפקע ביום היותו לחבר הכנסת. יצוין כי ההסתדרות הציונית העולמית נכללת ברשימת הגופים הציבוריים שעליהם חל האיסור האמור.

ב. תגובת חבר הכנסת יואל חסון

חה"כ חסון הגיב לפניית היועצת המשפטית לכנסת בנושא כהונתו כנשיא הקונגרס הציוני ביום ט"ו בחשוון התשס"ז (6 בנובמבר 2006).

בתגובתו נטען כי הוא פנה ליועצת המשפטית של ההסתדרות הציונית העולמית, עו"ד פרן ברניס, בבקשה לקבל את חוות דעתה בנושא. לטענתו, הובהר לו כי בשנת 2002 נבחנה הסוגיה האמורה על ידי היועצת המשפטית לכנסת דאז, ואז נמצא כי כל עוד חבר הכנסת אינו ממלא את תפקידו כנשיא הקונגרס בשכר או בתמורה כספית או חומרית כלשהי, רשאי להמשיך ולכהן כנשיא הקונגרס. עוד הבהיר חה"כ חסון כי תפקיד נשיא הקונגרס הוא בעיקר תפקיד ייצוגי, הנבחר על ידי הקונגרס עצמו על פי הצעת הוועד הפועל הציוני וכי מדובר בתפקיד התנדבותי שאין לצידו שכר או גמול כלשהו.

בנוסף, הבהיר חה"כ חסון כי בפני חברי הוועדה לקביעת הנציגות הישראלית בקונגרס, הגוף הקובע את צירי הקונגרס של ישראל, הובאה חוות דעתה של עו"ד ברניס יחד עם חוות דעתה של היועצת המשפטית לכנסת משנת 2002 ולכן אין שחר לטענה בדבר הסתרת מידע מהגוף הבוחר.

ג. החלטת ועדת האתיקה בעניין כהונת חה"כ חסון כנשיא הקונגרס הציוני

ועדת האתיקה דנה בפניית היועץ המשפטי לממשלה ולהלן החלטתה:

ועדת האתיקה מקבלת את הסברו של חה"כ חסון לפיו הוא פעל בתום לב כאשר סבר כי הוא יכול לכהן בתפקיד נשיא הקונגרס הציוני במקביל לכהונתו כחבר כנסת.

יחד עם זאת, ועדת האתיקה דחתה את הפרשנות שניתנה להוראות חוק החסינות והיא מוצאת לנכון להבהיר כי הוראות חוק החסינות אינן מאפשרות כהונה כנשיא הקונגרס הציוני לצד כהונה כחבר כנסת, וזאת גם כאשר מדובר בכהונה ללא כל תמורה בצידה.

משכך, ועדת האתיקה לא ראתה אפשרות להמשיך כהונתו של חה"כ חסון כנשיא הקונגרס הציוני.

לאחר שוועדת האתיקה קיימה דיון בנוכחותו של חה"כ חסון, הודיע חה"כ חסון לחברי הוועדה כי החליט לפרוש מתפקידו האמור.

2. החלטה מספר 17/17א'

החלטה עקרונית של ועדת האתיקה בנושא כהונת חברי הכנסת בתפקידים בהסתדרות הציונית העולמית

בהתייחס לעניין שעלה סביב כהונתו של חה"כ חסון כנשיא ההסתדרות הציונית העולמית, וכיוון שנושאים אלו שבים מעת לעת לדיון בפני ועדת האתיקה, מצאה ועדת האתיקה לנכון להוציא תחת ידה החלטה עקרונית בנושא כהונת חברי הכנסת בתפקידים בהסתדרות הציונית העולמית, בין היתר, כדי להסיר מכשול בפני חברי הכנסת.

להלן החלטת ועדת האתיקה:

רקע

סעיף 13 א' לחוק חסינות חברי הכנסת, זכויותיהם וחובותיהם, התשי"א-1951 (להלן: "חוק החסינות") קובע כי חבר הכנסת לא יכהן כנבחר בגוף ציבורי אף שלא בתמורה וכי המכהן כנבחר בגוף ציבורי, חברותו באותו גוף תפקע ביום היותו לחבר הכנסת. ההסתדרות הציונית העולמית נכללת ברשימת הגופים הציבוריים שעליהם חל האיסור האמור.

חוקת ההסתדרות הציונית העולמית (להלן: "החוקה") קובעת את המבנה ואת דרכי הבחירה למוסדות ההסתדרות הציונית העולמית. הגוף המרכזי הינו **ההסתדרות הציונית העולמית**, המורכב מההסתדרות הציונית הארצית ומגופים וארגונים ציונים ארציים ובין ארציים. בראש הגוף האמור ניצב נשיא אשר נבחר על ידי הקונגרס הציוני ומכהן עד הקונגרס מן המניין הבא.

הקונגרס הציוני הינו המוסד העליון של ההסתדרות הציונית העולמית. בראשו ניצבת נשיאות הקונגרס. קונגרס מן המניין מתכנס לפחות אחת לארבע שנים אולם הוועד הפועל הציוני או הנהלת ההסתדרות הציונית העולמית יכולים לכנס קונגרס שלא מן המניין.

צירי הקונגרס הציוני מחוץ לישראל נבחרים בכל אזור בחירות בהתאם לשיטה שתהלוך את העקרונות הדמוקרטיים המקובלים על פי סעיף 19 לחוקה. בישראל, על פי סעיף 21 לחוקה,

הצירים אינם נבחרים לתפקידם והם ממונים על ידי ועדה לקביעת הנציגות בהתאם ליחסי הכוחות של המפלגות הציוניות בכנסת שנבחרה לפני פתיחת הקונגרס. תפקידם של 500 צירי הקונגרס מתמצה בהשתתפות במספר ימי דיונים בלבד מידי מספר שנים בהם נקבעת מדיניות העל של ההסתדרות הציונית העולמית ונבחרים בעלי תפקידים שונים.

הוועד הפועל הציוני נבחר על ידי הקונגרס הציוני. לוועד הפועל הציוני מוקנות הסמכויות הנתונות לקונגרס הציוני בין כינוסי הקונגרסים. בראש הוועד הפועל ניצבת נשיאות הוועד הפועל הנבחרת על ידי הוועד הפועל הציוני עצמו.

הנהלת ההסתדרות הציונית העולמית היא המוסד המבצע של החלטות הקונגרס והוועד הפועל ואחראית בפניהם. בראשה - יושב ראש ההנהלה. הנהלת ההסתדרות הציונית נבחרת על ידי הקונגרס הציוני.

בנוסף, להסתדרות הציונית העולמית **בית דין ציוני עליון** הנבחר אף הוא על ידי הקונגרס הציוני.

החלטת הוועדה

חבר כנסת רשאי לכהן בתפקיד ציר ישראלי לקונגרס הציוני. זאת, משום שהצירים הישראליים אינם נבחרים לתפקידם, וכן, לאור מהות התפקיד והזמן הנדרש לביצועו.

לעומת זאת, כהונה בכל תפקיד נבחר בהסתדרות הציונית העולמית, לרבות תפקיד נשיא הקונגרס הציוני; חבר הנהלת ההסתדרות הציונית או יו"ר ההנהלה; חבר הוועד הפועל הציוני או חבר נשיאות הוועד הפועל; חבר בית הדין העליון או יו"ר בית הדין אינה עולה בקנה אחד עם הוראות חוק החסינות והיא אסורה.

ההחלטה תונח על שולחן הכנסת.